

10674_page_34

Ξάνθης-Κομοτηνής, σε μικρή απόσταση από τις δεξαμενές υγρών καυσίμων, υπάρχουν ερείπια περικαλλούς ναού, από τα υλικά του οποίου ανακανίστρικε το μονύδριο του Αγίου Νικολάου στη νησίδα της Μπουρούς⁶.

Στον ίδιο χώρο έγιναν ανασκαφές το 1950-52 από τον Έφορο των κλασσικών αρχαιοτήτων Καβάλας Δ. Λαζαρίδη και δρέθηκαν ερείπια βυζαντινής εκκλησίας που κτίστηκε, όπως υποστηρίζει, τον 10ο ή λίγο μετά τον 10ο αιώνα. Κατά τους μήνες Σεπτέμβριο-Οκτώβριο του 1980, με την οικονομική ενίσχυση της European Science Foundation έγινε καθαρισμός της παλαιάς ανασκαφής και επέκταση “օριομένων τομών”⁷ που επέτρεψαν τη φωτογράφιση και τη σχεδίαση των ερειπίων. Διαπιστώθηκε ότι η εκκλησία ήταν ένα τετράπλευρο κτίσμα διαστάσεων 15.30x13.90 μ. με τρεις ημικυκλικές αψίδες του ιερού δήματος και τρεις θύρες στη δυτική πλευρά και ανήκε στον τύπο του πρώιμου σταυροειδούς εγγεγραμμένου βυζαντινού ναού με σκευοφυλάκιο και βαπτιστήριο, όπως ερμηνεύεται τα προσκτίματα που δρέθηκαν στη βόρεια πλευρά της εκκλησίας⁸. Επίσης οι νεότερες ανασκαφές έφεραν σε φώς ερείπια βυζαντινού “οχυρωματικού περιβόλου”, που ταυτίστηκαν με

6. Α.Ι.Μ.Β., Προέδρου λμενικής επιτροπής Πορτολάγους, ‘Έκθεσις περί οικισμού λμένος και περιοχής Πορτολάγο, 27/1/1946 Ξάνθη, σσ. 2-3. Μπακαρτζή, Θράκη, σ. 35). Σύμφωνα με την Έκθεση αυτή μεταξύ των άλλων υλικών δρέθηκε και μά μαρμάρινη πλάκα με το έμβλημα (Μονόγραμμα) του αυτοκράτορα Ιουστινιανού και εντειχίστηκε στη στέρνα του νερού του μονυδρίου και σώζεται μέχρι σήμερα. Βρέθηκαν επίσης και τεμάχια κιόνων από μάρμαρο Χασάμπαλης. Χασάμπαλη είναι σήμερα ένας εργατικός συνοικισμός της κοινότητας Μελισσοχωρίου Λάρισσας κοντά στο ποτάμι Ασμάκι. Οι ολιγάριθμοι κάτοικοι της είναι όλοι εργάτες στα παρακείμενα λατομεία μαρμάρων. Η παραπάνω Έκθεση του προέδρου της λμενικής επιτροπής δεν αναφέρει τις πηγές απ’ όπου αρνεται τις πληροφορίες της. Γι’ αυτό δε θεωρείται πολύ αξιόπιστη και ίσως μπορεί μελλοντικά να αμφισβητηθεί, ότι η πλάκα μαρμάρου του σημερινού Αγίου Νικολάου είναι το μονόγραμμα του Ιουστινιανού. Αν όμως πρόκειται πράγματι για μονόγραμμα του Ιουστινιανού τότε ο ναός στην είσοδο της λίμνης πρέπει να κτίστηκε από τον Ιουστινιανό, ο οποίος είχε κτίσει σ’ όλη την επικράτειά του 25 ναούς. Ο ναός αυτός πιθανόν να ονομαζόταν Ι. ναός Αγίων Θεοδώρων όπως αναφέρουν τα βυζαντινά έγγραφα (Νατοούλης, Αγωγή, σ. 11). Ο Μπακαρτζής επιβεβαίωντει μάλλον την παραπάνω πληροφορία του προέδρου της λμενικής επιτροπής λέγοντας ότι κάτω από τον επισκοπικό ναό δρέθηκαν θεμέλια παλαιοχριστιανικού κτιρίου και ότι απ’ αυτό προέρχονται τα μαρμάρινα μέλη του επισκοπικού ναού στους “Πόρους” και στη δεξαμενή του Αγίου Νικολάου (Μπακαρτζής, Θράκη, σ. 35).

7. Ε.Β.Α.Κ., Μπακαρτζής, ‘Έκθεση πρώτη, σ. 49.

8. Μπακαρτζής, ‘Έκθεση πρώτη, σ. 50. Ο ίδιος, Θράκη, σ. 35.

Ξάνθης-Κομοτηνής, σε μικρή απόσταση από τις δεξαμενές υγρών καυσίμων, υπάρχουν ερείπια περικαλλούς ναού, από τα οποίου ανακαλύπτεται το μονύδριο του Αγίου Νικολάου στη νησίδα της Μπουρούς⁶.

Στον ίδιο χώρο έγιναν ανασκαφές το 1950-52 από τον Έφορο των κλασικών αρχαιοτήτων Καβάλας Δ. Λαζαρίδη και δρέθηκαν ερείπια βυζαντινής εκκλησίας που κτίστηκε, όπως υποστηρίζει, τον 10ο ή λίγο μετά τον 10ο αιώνα. Κατά τους μήνες Σεπτέμβριο-Οκτώβριο του 1980, με την οικονομική ενίσχυση της European Science Foundation έγινε καθαρισμός της παλαιάς ανασκαφής και επέκταση “օριομένων τομών”⁷ που επέτρεψαν τη φωτογράφιση και τη σχεδίαση των ερειπίων. Διαπιστώθηκε ότι η εκκλησία ήταν ένα τετράπλευρο κτίσμα διαστάσεων 15.30×13.90 μ. με τρεις ημικυλικές αψίδες του ιερού διήματος και τρεις θύρες στη δυτική πλευρά και ανήκε στον τύπο του πρώτου σταυροειδούς εγγεγραμμένου βυζαντινού ναού με σκευοφυλάκιο και βαπτιστήριο, όπως εμηνεύτηκαν τα προσκύνατα που δρέθηκαν στη δύση πλευρά της εκκλησίας⁸. Επίσης οι νεότερες ανασκαφές έφεραν σε φάση ερείπια βυζαντινού “οχυρωματικού περιβόλου”, που ταυτίστηκαν με

6. Α.Ι.Μ.Β., Προέδρου λιμενικής επιτροπής Πορτολάγους, ‘Έκθεσις περί οικισμού λιμένος και περιοχής Πορτολάγου, 27/1/1946 Ξάνθη, σ. 2-3. Μπακαρτζή, Θράκη, σ. 35). Σύμφωνα με την Έκθεση αυτή μεταξύ των άλλων υλικών δρέθηκε και μά μαρμάρινη πλάκα με το έμβλημα (Μονόγραμμα) του αυτοκράτορα Ιουστινιανού και εντειχίστηκε στη στέρνα του νεφρού του μονυδρίου και σκέπτεται μέχρι σήμερα. Βρέθηκαν επίσης και τεμάχια καδόνων από μάρμαρο Χασάμπαλης. Χασάμπαλη είναι σήμερα ένας εργατικός συνοικισμός της κοινότητας Μελισσοχωρίου Λάρισας κοντά στο πόταμο Λομάκα. Οι ολιγάριθμοι κάτοικοι της είναι όλοι εργάτες στα παρακείμενα λατομεία μαρμάρων. Η παραπάνω Έκθεση του προέδρου της λιμενικής επιτροπής δεν αναφέρει τις πηγές απ' όπου αρέσται τις πληροφορίες της. Γι' αυτό δε θεωρείται πολύν αξέποντη και ίσως μπορεί μελλοντικά να αμφισβητηθεί, ότι η πλάκα μαρμάρου του σημερινού Αγίου Νικολάου είναι το μονόγραμμα του Ιουστινιανού. Αν όμως πρόκειται πράγματι για μονόγραμμα του Ιουστινιανού τότε ο ναός στην είσοδο της λίμνης πρέπει να κτίστηκε από τον Ιουστινιανό, ο οποίος είχε κτίσει σ' όλη την επικράτειά του 25 ναούς. Ο ναός αυτός πιθανόν να ονομαζόταν Ι. ναός Αγίων Θεοδώρων όπως αναφέρουν τα βυζαντινά έγγραφα (Νατοούλης, Αγωγή, σ. 11). Ο Μπακαρτζής επιβεβαίωνται μάλλον την παραπάνω πληροφορία του προέδρου της λιμενικής επιτροπής λέγοντας ότι κάτω από τον επισκοπικό ναό δρέθηκαν θεμέλια παλαιοχριστιανικού κτιρίου και ότι απ' αυτό προέρχονται τα μαρμάρινα μέλη του επισκοπικού ναού στους “Πόρους” και στη δεξαμενή του Αγίου Νικολάου (Μπακαρτζής, Θράκη, σ. 35).

7. Ε.Β.Α.Κ., Μπακαρτζής, ‘Έκθεση πρώτη, σ. 49.

8. Μπακαρτζής, ‘Έκθεση πρώτη, σ. 50. Ο ίδιος, Θράκη, σ. 35.